

גיליון מס' 438 פרשת שופטים
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה יוצא לזכות ידידינו החשוב
שיראה ברכה והצלחה בכל הענינים

להקדשות ע"ג הגליון
ניתן לפנות למס' 053-3145900

דברי שלי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

"והורידו זקני העיר ההיא את העגלה אל נחל איתן
אשר לא יעבד בו ולא יזרע" (כא, ז)

בהיותו בחור כבן עשרים כתב רבנו את ספרו הגדול
'נחל איתן' על מצות הבאת 'עגלה ערופה', כאשר
מוצאים הרג שלא נודע מי הכהו. כאשר ראה מרן
החזון איש את החיבור, התפעל מאד מחידושי התורה
ואף העיר כמה הערות למחבר, כהערכה, היה מקבל
רבינו עליה לתורה במנינו של מרן החזון איש בפרשה
זו בעלית שביעי, שם קוראים פסוקים אלו.

לאחר מכן בשנת תשל"ז הוציא את הספר באופן
מורחב המקיף כמעט את כל סוגיות הש"ס, לתועלת
הוגי התורה.

(שבענו מטוביך)

פנינים על הפרשה

"ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר וגו'." (כא, ט)

לכאורה אין מקום פסוק זה כאן דהרי כאן לא נודע מי הרוצח,
ובגמרא דרשו מכאן שאם נמצא ההורג אחר שנערפה העגלה יהרג,
ועדיין צריך ביאור הא דמסיק כי תעשה הישר וגו'. ו"ל עוד
עפמ"ש"כ השל"ה בשם רבנו מנחם (וכעין זה אי' בתרגום יונתן
ובראשונים) שאם היו ישראל שבאותו הדור זכאין היו יוצאין
מהעגלה תולעים והולכין לבית הרוצח וב"ד היו נוטלין אותו ודנין
אותו (ועי' בפענח רזא שכ' רמז לזה ואתה תבער הדם הנקי ס"ת
רימה) וזהו דקאמר ואתה תזכה לבער דם הנקי ע"י העגלה כי
תעשה הישר וגו' דהיינו כשיהי' הדור זכאין (ש"מ במג"י על פענח רזא
ס"פ שופטים שכ' קצת כעין זה ע"ש).

(טעמא דקרא)

יפה מראה

וְכַתֵּב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר (י"ז י"ח)

תמונה נדירה של מרן שליט"א, בהכנסת הספר תורה הפרטי שכתב,
בחודש שבט תשנ"ג, לבית הכנסת לדרמן. ספר התורה נכתב
בשליחות מרן ע"י הסופר הר"ר יוסף רוזנטל ז"ל (שהיום היא"צ שלו
חל בתקופה זו), וברגעי התרגשות בשירת התורה, בשעה שהכניסו את
ספר התורה אל היכל ארון הקודש, מחה מרן כף אל כף בשמחה של
מצוה (יש"כ לקוראנו היקר שיחי' ששלח מתוך קטע עיתון של התקופה
ההיא).

וציותי את ברכתי

הלכות שביעית
ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

על מה חלה קדושת שביעית (א)

מיוחד למאכל, לצבע ולסיכה

- כל דבר הגדל בקרקע בשנת השבע, ומיוחד למאכל אדם או בהמה או שיכול לשמש לסיכה או הדלקת הנר או צביעה או לריח, חלה עליו קדושת שביעית. ובתורה נקראו פירות שביעית הללו "קודש".

צבע לבהמה

- אין קדושת שביעית חלה על דבר שמייוחד לצביעה לבהמה.

קדושת שביעית בעצים

- עצים אין בהם קדושת שביעית, ולכן עצים המיועדים לבנין, לעשיית כלים או להסקה - לחימום או להאיר, אין בהם קדושת שביעית. אבל מין המיועד רק להדלקה יש בו קדו"ש.

ירק ועלים שאוכלים 'טבעונים'

- מיני ירקות עלים ועשבים שרוב בני אדם לא רגילים לאוכלם, אלא שיש הרבה שאוכלים משום שהם בריאים לגוף עפ"י דרכי הטבע - יתכן שאין בהם קדושת שביעית.

(מתוך ספר "שיח השמיטה" הלכות שביעית עם פסקי רבינו שליט"א)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עזרות, הנהגות, ושונ"ת מרבינו.

ימי בין הזמנים במחיצת רבינו שליט"א

התעוררות לאלול

בערב ראש חודש אלול שאלתי את רבנו: אני צריך לדבר לפני הצבור, לפני יו"כ"פ קטן, מה לומר? תאמר שלימוד התורה של חודש האלול, זו ההכנה ליום דין ראש השנה הקרב ובא.

י"ד שופטים ג' אלול ס"ח, שאלתי מה לדבר לפני אברכים בני עליה לכבוד אלול רבנו הררר ואמר הרי אנו באים עוד מעט ליום הדין וידיעה זו מספקת, ונכון שאת זה כולם יודעים ואין בזה חידוש, העיקר להרגיש את זה. [והביא ירושלמי במסכת ר"ה].

שאלתי. על מה עבדו גדולי הדורות במיוחד? על הענוה.

פלוני שאל היום כבר י"ד באלול ועוד לא זו בפנימיותי כלום לקראת ראש השנה, מה יהיה, מה העצה? ללמוד.

ש: אבל מי שאינו בן תורה ואין הלימוד מושכו מה יעשה? ילמד מוסר. אולי בספר ראשית חכמה. ולא נפק"מ איזה מהשערים שם, הכל טוב.

אחד העומדים בבית רבנו התרגש והרים את קולו בצעקה: אהה, מה עושים עם האלול?

תגובת רבנו: עם לצעוק לא יהיה כלום...

אלול תשע"ד. אמרתי כי אברך ת"ח נכנס אמש למרן הגראי"ל והגראיל התעניין: נו, מתכוננים לראש השנה? ואחר כך האברך הקשה את רא"ל איך זה קורה באמת שלא רועדים? - עד כאן בבית הגראי"ל.

תגובת רבנו: וכי יש ממש בקושיה זו, לא קשה כלום!

בפעם אחרת אמרתי בשם מרנא הגראי"ל ששאל: תאוות החיים כל כך עצומה אצל האדם, והנה למה ישן באלול, הרי בר"ה ויו"כ גוזרים הרי מי יחיה וימי ימות וכאשר יש לאדם ספק ספיקא בענין בריאותו כבר הוא כמשתגע מחמת כך, והנה כאן כולנו אומרים את ה'נתנה תוקף', וכי אין להם ספק ספיקא? זה שלא כדרך הטבע. וה' עשה נס שלא יהיה את הפחד הצריך להיות בטבע, שאל"כ לא יחזיק מעמד והיה רועד כל הזמן. והרי, כיצד אדם חי עם עבירות ואפילו עבירה אחת איך היה יכול לחיות, והכא נמי כהנ"ל [שזה לא כדרך הטבע].

רבינו שליט"א מברך את העורך שיעביר לכל התורמים והשותפים את ברכתו לקראת ימי בין הזמנים שיעברו על כולם בשלום, ברוחניות ובגשמיות.

רבינו מקבל את ה"קובץ גליונות" המורחב שיצא לאור לקראת ימי בין הזמנים

ילדים טהורים שבאו להבחן על מסכת סוכה

רבינו מקבל את החוברת 'אורחות ישרים' שי"ל ע"י ארגון 'אורחות ישר' כמדי בין הזמנים בראשות נכדו הר"ר אריה שליט"א

נכד רבינו עם בנו מתברכים לרגל שמחת הבר מצוה

לקראת ט"ו באב קיבל רבינו אתרוג נאה כפי שהיה נוהג אביו מרן הסטייפלר זי"ע

הזכרתי את דברי רבי יצחק בלאזער זצ"ל שכאשר אדם נדון למיתה ח"ו, כבר במוצאי יום הכיפורים מלבישים אותו תכריכים. הפטיר רבנו: **אמרו בגמרא ר"ה י"ז "אמר להו צביתו להו זוודתא" ופרש"י הכינו תכריכין, שיש כהאי גוונא בגמ'.**

בחור שואל אם באלול או בעש"ת לעשות תענית דיבור, ואפשר שצריך להתנהג נורמאלי (והחזו"א במכתב מתריע שיתנהג נורמאלי) וב"לקט שיחות" מליקווד כתב שבא אליו בחור מבוהל מה יהיה עם אלול, ענה לו הנהגה ראשונה של אלול להיות נורמאלי.

זה דבר טוב - תענית דיבור.

אמרו, כי רבנו בבחרותו עשה 'תענית דיבור' או בכל חודש אלול או בעש"ת, וכאשר נישא לאשה אמר לו החזו"א שיפסיק, צריך לדבר עם האשה.

וכידוע שר' איצל הירבה בתעניות דיבור והתנה מראש עם אשתו בזיווג שני על כך, ופעם אחת היה צריך ללוותה לרופא, אמר הרופא לאשתו: רחמנות עליך שהיית צריכה להנשא לבעל אילם.

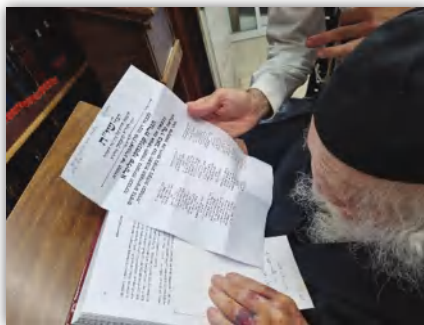
זה לא נכון. אמת שהייתי פעם עושה תענית דיבור בעש"ת, אבל עוד לפני החתונה הפסקתי בישיבה ראיתי שאין אפשרות לקיים זה, כגון שאם ראש הישיבה בא לדבר אתי וכדו', והפסקתי.

א' וישלח ח' כסלו תשע"ב. רבנו נפל וידו כואבת. אמר לי בנו הג"ר שאול, כי מיד כאשר ספר התורה - רבנו נפל, הוא נשאל: כיצד נפלת? וענה: **כי כך נגזר בראש השנה.**

סיפר לי רבי יצחק ברמן כי שמע ממרן הרב שך: הנה אנו כל כך מדייקים, ועומלים על דברי רבנו יונה בעליות דר"י בבא בתרא, וברבנו יונה ב"שערי תשובה" שם צריך לדייק עוד יותר ולעמול בו. ע"כ השאלה. מדוע כך מעיינים יותר ברבנו יונה בבבא בתרא? **התשובה, כי זה נוגע למעשה.** אמרתי כי סבי רבי הלל ויטקינד זצ"ל כמדומה בשם ר' ישראל זצ"ל: שערי תשובה אינו רק ספר מוסר - זה שולחן ערוך.

(כל משאלותיך)

למסירת שמות לתפילה הגדולה בעולם
40 יום בכותל
עד זעילה
ועד הרבנים לעניני צדקה בארה"ק
1-800-22-36-36

כפי שפורסם העברנו את שמות המצפים לזיווגם בשבתות שקדמו לט"ו באב וכן הועברו כל השמות בערב שבת שחל בה ט"ו באב השנה והוספנו להעביר את השמות גם ביום ראשון אחרי השבת ויהי רצון שיזכו כל המצפים לאבידתם-זיווגם שימצאו בקרוב ובמהרה וכן נשמח לשמוע את הבשורות הטובות ולהעבירם לרבינו

ביום היארצייט לאביו מרן הקהילות יעקב זי"ע רבינו בלימוד משניות לע"נ

בנו חביבו הגרי"ש שליט"א מוסר בשליחות רבינו שיעור לע"נ זקנו הסטייפלר זי"ע

מעמד סיום משניות ע"י אלפי ילדים מרחבי הארץ שנערך ע"י ארגון "זכרון חנה" לע"נ בתו הגדולה של רבינו מרת חנה שטיימן ע"ה רבינו יצא וטרח במיוחד להשתתף במעמד לקראת סיום ימי בין הזמנים

במלאות שנתיים להסתלקותו של הבה"ח בני בריך ז"ל מבחירי ישיבת מיר ברכפלד שהלך לעולמו לאחר מחלה קשה מחר יכניסו בני משפחתו ספר תורה לעילוי נשמתו. בתמונה שר התורה בכתיבת אות

שמחת הווארט לנכד רבינו בן לבנו הגאון רבי שלמה שליט"א ראש ישיבות קרית מלך ותפארת ציון

שיעור רבינו רשכבה"ג כפי שנמסר ע"י בנו חביבו הגר"ש שליט"א

ביום היארצייט לאביו מרן בעל הקהלות יעקב זוקללה"ה

בענין אם ספיחין אסורין בהנאה או רק באכילה (עי' בהה"ל פ"ד ה"ב)

לשון הרמב"ם פ"ד משמ"י ה"ב ומדברי סופרים שיהיו כל הספיחין אסורין באכילה, וכ"ה הלשון בשאר הראשונים שהזכירו אכילה, ומדייק מזה השער המלך דאין איסור הנאה בספיחין, גם דייק מהא דלר"ע (פסחים נ"א ב') דיליף לה מקרא וכי תאמרו מה נאכל וגו' אם אין זורעין מהיכן אוספין מכאן לספיחין שאסורין, והתם נזכר אכילה, ואף דאנן לא קיי"ל כר"ע דהוה מה"ת, מ"מ לא גרע, ומכאן הקשה השער המלך על הר"ש בפ"ט מ"א שהקשה לר"ע איך משכח"ל דין ביעור בירקות תיפ"ל דאסורין משום ספיחין, כך הקשה הר"ש, ואם נימא דאיסור ספיחין הוא רק לגבי אכילה ולא לגבי הנאה מאי קשיא ליה והא יכול ליהנות מהן ובסוף שביעית שיבערם, א"כ משמע דהר"ש ס"ל דספיחין אסורין גם בהנאה,

והנה מר"ח הגר"ש"א זצ"ל הביא רא"י מב"מ ק"ח א' דספיחין מותרין בהנאה דאמר' התם שומרי ספיחין בשביעית (אותן השומרין שדות להקדש שיוכלו ליטול משם העומר שהוא משעורין, ושתי הלחם שהם מחיטין) נוטלין שכרן מתרומת הלשכה, ומבואר שם הטעם כי היכי דלישמעו בעלי זרועות ולפרשו מינייהו, ולכן שילמו להשומרים ממעות הלשכה לפרסם שזה מיועד להקדש והבעלי זרועות לא יטלו משם, והקשה מר"ח זצ"ל אטו ברשיעי עסקינן שאוכלין ספיחין, ומה יש להן ליטול את החטין והשעורין הללו שגדלו בשביעית, מה יעשו עם זה, מוכח מזה דליהנות מותר מספיחין והבעלי זרועות רצו ליטול לשם הנאה, ואת זה מנעו מהם, ולענ"ד י"ל דמייירי בד' שדות (המבוארים ברמב"ם בה"ד) שלא גזרו עליהן משום ספיחין (כגון שדה בור שדה ניר) או שזה גדל במקומות שכבשום עו"מ ולא כבשו עו"ב שמבואר ברמב"ם בהכ"ו שלא גזרו שם משום ספיחין, ולכאורה זה מוכרח דהא מבואר בתוספתא דשקלים פ"א ובתוספתא ספ"ח דמנחות ובתוספתא דמעילה פ"א דאין מביאין מנחות וכו' מן המדומע ומפירות שביעית (ספיחין) דאי"ז ממשקה ישראל, חזינן דאף אם כל האיסור הוא דרבנן אי"ז ממשקה ישראל, דהא מדומע הוא דרבנן, וא"כ איך הביאו מהשדות של ספיחין לעומר ושתי הלחם והא ספיחין לכו"ע אסורין באכילה, ע"כ דמייירי בכה"ג שאין ע"ז איסור ספיחין, ומותרין אפי' באכילה, כגון בד' שדות וכנ"ל, והר"ל מן המותר בפיך, וא"כ אין רא"י מכאן שספיחין מותרין בהנאה,

ולענ"ד נראה דחז"ל אסרו בספיחין כל הנאה של כילוי דומיא דטבל ותרומה כגון להאכיל לבהמה או לזרוע או לצבוע או לעשות ממנו בגד שכל זה מכלה אותו, אבל להשען ע"ז או לישב עליהן או לסתום בו נקב זה לא אסרו, והטעם דכ"ז חשיב אכילה משא"כ הנאה שאינה של כילוי לא חשיבא אכילה, ולהכי הרמב"ם כתב כאן הספיחין אסורין באכילה, וכדמצינו פעמיים ברמב"ם לענין טבל שהוציאו בלשון אכילה אף שאסור בכל הנאות של כילוי (וכדאי' בתוס' בעירוין י"ז ב') גם ברפ"ו ממעשר וגם בפ"י ממאכ"א אסור ל"אכלו" מן הטבל, וכדמצינו גבי תרומה בפ"ו מתרומות ה"ה הזר אסור לאכל תרומות, (עי' בהה"ל תרומות פ"א הכ"א אם גם הרמב"ם אסר בטבל הנאה של כילוי),

ונראה להביא רא"י לזה דבהנאה של כילוי אסרו משום ספיחין דבירו' פ"ט משביעית ה"ה בעי תבן מהו שיהא אסור משום ספיחין, ומביא רא"י מדתניא הצבעים והפטמין לוקחין מורסן מכל מקום ואינו חושש, והגמ' דחי לה התם ע"ש, חזינן מיהא שאם יש בו משום ספיחין אסור לצבוע בו, אף שאי"ז אלא הנאה, עוד רא"י מירו' מעשרות פ"ה ה"ג דבעי כורכמין מהו שיהיו מותרין משום ספיחין, (כורכמין אינו ראוי כלל לאכילה אלא נותנין אותו בתבשיל למראה בעלמא כדאי' ברמב"ם פ"ז ממע"ש ה"ט), ובעי למיפשט מפתן דנוהג בו איסור ספיחין וס"ד דהיינו הגבעולין וזה אינו ראוי אלא לבגדים, ומבואר דאם גזרו בפשתן ספיחין היה אסור לעשות בגד מספיחין, אף שאי"ז אלא הנאה, מבואר מכ"ז דכשאסרו ספיחין אסרו גם הנאה של כילוי ולא רק אכילה.

ערב שנת השמיטה שו"ת מיוחד עם רבינו שליט"א

בערב שנת השמיטה תשע"ה נכנסו מגדל האתרוגים הרב משה ניימן יחד עם הרב גרבוז שליט"א מרבני ישיבת סלבודקה קמי מרן שר התורה הגאון ר' חיים קניבסקי שליט"א בשאלות הלכה למעשה בענין עבודות בפרדס האתרוגים ואי"ה נביא כאן בשבועות הבאים מתוך תמליל השו"ת שקבלנו מידידנו הרב ניימן לזיכוי הרבים.

הרב אפשטיין: נמצא כאן הרב גרבוז וגיסו הרב ניימן שמביא את האתרוג יש להם כל מיני שאלות על שמיטה הלכה למעשה בפרדס.

שאלה: אני מפקיר את הפרדס בשמיטה ואז מותר לתת מים רק לאוקמי אילנא, אבל אם נותנים קצת מים יש קצת פירות והציבור בא לפרדס לקטוף אתרוגים לפני סוכות. מרן: זה גם לאוקמי. הרב ניימן: אמרו לי שבשביל שאני לא אצטרך לצמצם בדיוק את כמות המים שאני יעשה אוצב"ד ואז אני יוכל לתת מים יותר בשופי.

תשובה: מרן: זה עצה טובה.

שאלה: יש חקלאים שלדאבונינו עובדים בשמיטה והם חייבים לי כסף, האם מותר לי לקבל מהם כסף. אולי זה כסף שקבלו באיסור?

תשובה: מרן: לא מחויב לחשוש.

שאלה: נשארו על העצים אתרוגים שלא קטפו אותם (קטפו רק עד ר"ה) עכשיו הם גדולים מהכובד שלהם הם מכופפים את הענפים ושוברים אותם, אז יש גם היזק לעץ, וגם מניעה לפרות שביעית שלא יכול לגדול פרי בענף זה. לט"ו בשבט אנשים מבקשים האם מותר לקטוף את האתרוגים ולהשאיר אותם שמתי שיבקשו לט"ו בשבט אני יביא להם.

תשובה: מרן: לקטוף ולהשאיר בבית? הרב ניימן: לא, בשדה במחסן. מרן: לכאורה יכול. הרב ניימן: אפילו שעוד לא ביקשו ממני ואני לא יודע את הכמות? מרן: לכא' אתה יכול. הרב ניימן: ואם יישאר שלא ביקשו. מרן: אתה לא משיבא את העץ בזה, לאשבוחי אילנא אסור זה הכלל, אם אתה לא משיבא את העץ זה מותר.

שאלה: הרב גרבוז: יש הבדל איך יקטוף את האתרוגים אם העוקץ או בלי העוקץ?

תשובה: מרן: רק מה שמוכרחים. (המשך השו"ת יובא כאן בשבוע הבא אי"ה)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310